

Overvejelser på foranledning af Jørgen Vangsted

For et par dage siden fik jeg en henvendelse fra en der kender mig godt, og som ved at jeg for det første cykler meget og for det andet har haft et brændende ønske om at bo på Anholt. Han synes jeg skulle forene min lyst til at komme rundt på to hjul og samtidig bo på Anholt, og det kan lade sig gøre fordi der nu er opslået en stilling som brev- og pakkebud for postnord, 4 – 5 timers arbejde 5 dage om ugen, med fri knallert.

Om det kunne friste?

Eftersom alderen synes at være fremskreden for både skribent og cykel, ville en knallert måske være et attraktivt alternativ til det omflakkende liv på landevejene - eller i værste fald en glidende overgang til en kørestol? Postnord er ikke kendt for at være så nøjeregnende som nemlig.com, der uddeler bøder ved forsinket levering, så måske vil opgaven tilmed være overkommelig?

Dog havde jeg nok håbet på mere kognitive udfordringer på mine gamle dage; som emeritus indenfor skolevæsenet med forstandig tilgang til naturfag, synes pakkeudbringning i frisk luft med 30 km/t ikke at være en anstændig måde at indplacere mig på. Men selvfølgelig må man tage det man kan få – eller lade være at tage noget i det hele taget, cykle videre for blodomløbets skyld og leve i *forestillingen* om, at man stadig kan være til nytte?

Som jeg vist har fortalt, vil man efter at have læst Yuval Noah Hararis "Sapiens" ikke være i tvivl om, at det videnskabeligt er svært at give livet en mening eller et formål. Liv er som fænomen kun tilfældige mutationer over millioner af år, og når vi i det hele taget får de tanker, at det skal give mening, skyldes det udelukkende den drift, der er indbygget i alt liv; det drejer sig om at overleve som art. Intet andet!

Med alderen kan man bedre se sammenhængen, men da synes det at være for sent. Isoleret set giver det mening at udbringe breve og pakker, mens det i den store sammenhæng blot er en del af den kræftknode, det er at holde den altødelæggende menneskelige aktivitet i gang. Hvis jeg vælter på knallerten og kommer på sygehuset, vil en afløser måske holde liv i forbrugsfesten på Anholt? Måske vil beboerne hente deres post selv? Man vil finde en løsning med et mindre flow, og ingen vil se det

menneskeskabte forbrug som et synligt problem. Men hvis et containerskib sætter sig på tværs i Suez-kanalen bliver det mere tydeligt, hvad det er, vi har gang i.

Vi lader som om, at vi kan løse klimaproblemet med tekniske fiks. Vi lader som om, at vi kan løse biodiversitetskrisen ved fx at give en højere straf til den som indsamler sjældne dyr. Men hvorfor ikke give vores liv en mening



Her skal der sås vilde blomster... biodiversitet må have forrang for hvad der anses for at være pænt i en have

ved at leve det på en anden måde, når vi ved, at... *"there is enough for everybody's need, but not enough for everybody's greed"*? Det skal man vel ikke være Ghandhi-klog for at forstå. Eller hyr? Og hvem siger, at det giver et dårligere liv?

Sådan kan man måske alligevel få livet til at give mening?

Forleden – efter endnu engang at have holdt et længere dræbende foredrag om tingenes tilstand – sagde jeg til min svigersøn, hvis mor er socialdemokratisk byrådsmedlem, at hvis mit liv skal give mening, må jeg udleve det med tanke på børnebørnene. Som mange andre ved jeg, at vi er i gang med at ødelægge grundlaget for vores egen eksistens. Skulle jeg så "lade som om" at socialdemokratisk "snak" er nok? Jeg ved godt han har ret i, at det er svært at blive genvalgt, hvis ikke man kan tilfredsstille everybody's greed, men med de evner regeringen har m.h.t. coronahåndteringen, så vil det vel ikke være helt umuligt?

Men det er svært at sætte forbruget ned. Hver gang jeg er lige ved at være der, må jeg gøre en undtagelse. Sidst var da vores gamle fjernsyn gik over til vedvarende sort skærm. Selv om det på mange måder kan være lige så berigende som billeder og lyd af en bagedyst, så var vi nødt til at få os et nyt. Al reparation er udelukket i den moderne verden; det er billigere at sejle nye skærme til landet – via Suez – og smide det gamle ud. Hjernen har ikke fantasi til at forestille sig en verden uden fjernsyn, og det er netop Hararis påstand i "Sapiens", at det er vores hjerne der er problemet; den er indrettet som et dyrs, mens pandelappens grå hjælpemasse virker som en forstærker på de reptile behov!



Så nu hænger der et næsten to kvadratmeter stort fjernsyn på væggen til en pris langt under det vi gav for det gamle for tolv år siden. Det giver et godt billede i mere end én forstand: Kagerne i dysten er tre gange så store og det samme er det økologiske fodaftryk. Pandelappen har gjort det muligt, og nu, efter kun 250.000 år med en ustyrligt muteret primat på den grønne planet, er vi langt inde i en masseuddøen af arter, blot for at jeg kan købe "unødvendige fornødenheder", som Mark Twain sagde om det, der kendetegner civilisationen.

Som dreng husker jeg, at min familie var blandt dem der fik fjernsyn. Det var naturligvis ikke alle der havde råd, men op gennem treserne blev det helt almindeligt, og det var kun de sure gamle der vægrede sig ved at købe det nymodens pjat. På lidt over 70 år er det, som ingen kendte til dengang, blevet helt nødvendigt, ja, næsten en menneskeret. Det interessante er, at der ikke er nogen der har spurgt til hvad godt det har gjort os. Som et billede på et umådeholdent forbrug, bliver fjernsynet det, der i den sidste ende undergraver grundlaget for vores eksistens.

Sort skærm, sort syn? Overhovedet ikke! Det er bare en tør konstatering med indbygget opmuntring; vi ved hvad vi *kan* gøre, for at børnebørnene også kan få et godt liv.

Jeg må vel se at få noget gjort ved det.

